

Fra: Bente Ingrid Arnesen
[benteingrid.arnesen@hel.oslo.kommune.no]
Sendt: 9. februar 2012 08:50
Til: Postmottak HOD
Emne: Vedrørende NOU 2011:9 Økt selvbestemmelser og resikkerhet

Til Helse- og omsorgsdepartementet.

Rådet for funksjonshemmede i Oslo har behandlet NOU 2011:9 Økt selvbestemmelse og rettssikkerhet og ønsker å avgi følgende uttalelse:

Rådet for funksjonshemmede legger vekt på ikke-diskriminering av mennesker med nedsatt funksjonsevne og universell utforming. Dette skal også gjelde mennesker med usynlige funksjonsnedsettelse, f eks i form av psykiske lidelser, både langvarige og akutte. I en sårbar livssituasjon er det vesentlig å kunne velge relasjoner og oppholdssteder som kan øke følelsen av trygghet og mestring. Det bør legges til rette for dette i langt større grad enn det som skjer under dagens organisering. Positive tiltak her bør styrkes og utvikles, og gjerne beskyttes av lov om valgfrihet og muligheter.

Hvem får for eksempel mulighet til å reise til fjells under en krise?
Hvem får muligheten til å gå turer med en terapeut?
Hvilken anledning er det til å følge opp behandling som baserer seg på nybrottsforskning, f eks når det gjelder kosthold?
Hvordan er muligheten for å søke og få hjelp som pasienten selv kan akseptere?
Blir det tatt nok hensyn til andre lidelser, f eks traumer eller somatiske tilstander under en innleggelse?
Kan for eksempel pasienten velge mellom å avgi urinprøve eller samtale med erfaren rusterapeut når grad av selvmedisinering eller bruk av illegale rusmidler skal følges opp?

Vi er kjent med at det er ulike holdninger til bruk av tvang ved visse psykiske tilstander, også blant pasienter, fra total avvisning til akseptering som beste alternativ under gitte forhold. NOU 2011:9 gjør grundig rede for dette.

Målet om å samordne psykisk helsevernloven med pasientrettighetsloven og andre relevante lover synes å legge til rette for lik juridisk behandling i forhold til mennesker med somatiske lidelser. Vi er kjent med at mennesker med kroniske somatiske lidelser også utsettes for nedverdiggende og diskriminerende praksis, og ser ikke en samordning som noen avgjørende garanti mot at dette skal skje.

Om forhold ved tvang

Vi ser positivt på flertallets forslag om å legge vekt på beslutningskompetanse, som er evnen til å vurdere konsekvensen av ja eller nei til behandling. Vi er enige i at dette er et bedre begrep enn samtykkekompetanse, for om pasienten kan ivareta egne interesser, og derfor ikke kan underlegges tvangstiltak. Det er positivt å fremme praksis med assistert beslutningstaking, for å avklare pasientens syn på eller opplevelse av situasjonen.

Vi støtter fullt ut anbefalingen om at behandlingen skal ta hensyn til pasientens tidlige erfaring med behandlingsopplegg og medikamenter. Dette kan gjerne være skrevet ned i Individuell Plan eller tilsvarende dokument.

Det er en klar bedring at Fylkeslegens avgjørelse om tvangsmedisinering kan ankes til domstolen. I dag er det vanskelig for pasienter å få alternative vurderinger dersom de opplever at medisinerer under tvang blir feil for dem. Det de kan håpe på er at behandlende lege og fylkeslege har nødvendig innsikt i gode grunner for reservasjon og alternative opplegg, enten med medikamenter eller en tilrettelagt livsstil.

Anbefalingen om å notere forventet effekt av behandlingstiltak og etterprøving av antakelsene, virker mer etterrettelig enn nåværende system der en handler etter "anerkjent metode" uten systematisert vurdering etterpå. Dette skjer riktignok under klagebehandling og ved personlig initiativ, men bør bli rutine. Likedan støttes forslaget om fast praksis med debrifing og samtale om tvangstiltaket med pasienten, slik at det i størst mulig grad kan unngås at tvangen blir enda et traume å håndtere i et allerede vanskelig liv.

Når ordet "pasient" har vært brukt i denne sammenhengen, siktes det til at tvang er aktuelt i intensive behandlingssituasjoner. Selvsagt er mennesker med psykiske lidelser fullverdige borgere av vårt samfunn og har krav på de samme borgerrettigheter.

Vennlig hilsen
Bente Arnesen
rådssekretær
rådet for funksjonshemmede
Helsetaten
Oslo kommune

Telefon: 952 66 645
Sentralbord: 02 180

www.oslo.kommune.no